

ÂM NHẠC LỚP 6

CHỦ ĐỀ: MÁI TRƯỜNG (tiếp theo)

TIẾT 24

(Thời lượng: 45”)

- Ôn tập bài hát: Ngày đầu tiên đi học
- Ôn tập bài tập đọc nhạc: TĐN số 7
- Âm nhạc thường thức: Giới thiệu nhạc sĩ Mô – da

I. NỘI DUNG:

1. Ôn tập bài hát:

“ Ngày đầu tiên đi học”

Nhạc: Nguyễn Ngọc Thiện

Lời: Thơ Viễn Phương

(SGK trang 45 – 46)

2. Ôn tập Tập đọc nhạc số 7:

“ Chơi đu”

Nhạc và Lời: Mộng Lân

3. Âm nhđạc thường thức: Giới thiệu nhạc sĩ Mô – da

❖ Học sinh chép bài:

- Mô – da là một nhạc sĩ thiên tài người Áo ở vào cuối thế kỷ XVIII (**Wolfgang Amadeus Mozart** 1756 – 1791).
- 3 tuổi, Mô – da đã tỏ ra là một thần đồng về âm nhạc.
- 5 tuổi, Mô – da đã sáng ác những điệu nhạc múa và đã biết chơi đàn Cla-vơ-xanh.
- 6 tuổi, Mô – da biểu iễn trước khán giả ở Viên – Thủ đô nước Áo.
- 7 tuổi, Mô – da cùng chị gái 10 tuổi theo cha đi biểu diễn ở hầu khắp các thành phố lớn và thủ đô các nước Châu Âu.
- Ngoài việc nghiên cứu sâu lí thuyết âm nhạc, Mô – da còn học lịch sử, địa lý, số học, ngoại ngữ...
- Sáng tác và biểu diễn quá nhiều, Mô – da bị ốm nặng 2 lần trong vòng 2 năm. Mô – da mất năm 35 tuổi.

- Mô – đa xuất hiện là một sự kiện đột xuất trong lịch sử. Cả thế giới đều biết tên tuổi nhà soạn nhạc vĩ đại này.

❖ Học sinh đọc tham khảo:

Wolfgang Amadeus Mozart (phiên âm [tiếng Việt](#): **Vôn-găng A-ma-đêu Mô-da**; [tiếng Đức](#): [\['vɔlfɡaŋ amaˈdeʊs ˈmoːtsart\]](#); tên đầy đủ là **Johannes Chrysostomus Wolfgangus Theophilus Mozart**^[1] (27 tháng 1 năm 1756 – 5 tháng 12 năm 1791) là [nhà soạn nhạc người Áo](#). Ông là một trong những [nhà soạn nhạc](#) nổi tiếng, quan trọng và có nhiều ảnh hưởng nhất trong thể loại [nhạc cổ điển châu Âu](#). Các tác phẩm của ông được xem là đỉnh cao trong các thể loại nhạc [piano](#), [nhạc thính phòng](#), [nhạc giao hưởng](#), [nhạc tôn giáo](#) và [opera](#). Tuy phong cách nhạc của ông bị một số người chê bai trong thời điểm đó, ông được nhiều nhà soạn nhạc sau này ngưỡng mộ và các tác phẩm của ông đã trở thành một phần quan trọng trong nhiều [buổi hoà nhạc](#). [Joseph Haydn](#) đã viết rằng "hậu thế sẽ không nhìn thấy một tài năng như vậy một lần nữa trong 100 năm".^[2]

- **Tác phẩm**

- Hành khúc
- Sonata dành cho dương cầm
- Concerto dành cho dương cầm
- Khiêu vũ
- Xônát nhà thờ
- Organ
- Opera

Wolfgang Amadeus Mozart sinh ngày 27 tháng 1 năm 1756. Cha ông là [Leopold Mozart](#) (1719–1787) và mẹ là bà Anna Maria, nữ danh Pertl (1720–1778), cư trú tại căn nhà số 9 đường Getreidegasse ở [Salzburg](#). Thành phố này từng là thủ phủ của Tổng giáo phận Giáo hội Công giáo La Mã, một công quốc giáo hội thuộc [Đế quốc La Mã Thần thánh](#) mà sau này thuộc [Áo](#).^[3] Ông ấy sống tại Salzburg thuở nhỏ và chuyển đến sống tại Vienna

- Ông Leopold Mozart là người gốc [Augsburg](#),^[4] [Đức](#), một nhà soạn nhạc nhỏ, một giáo viên có nhiều kinh nghiệm. Năm 1743, ông được bổ nhiệm là nhạc công chơi vĩ cầm thứ 4 trong đoàn nhạc được thành lập bởi Giám mục Công giáo Count Leopold Anton von Firmian, Giám mục cầm quyền của Salzburg (1213–1803).^[5] Bốn năm sau, ông kết hôn với bà Anna Maria ở Salzburg. Leopold trở thành chỉ huy phó của dàn nhạc [Kapellmeister](#) vào năm 1763. Trong năm Mozart ra đời, ông Leopold đã xuất bản một cuốn sách giáo khoa về vĩ cầm có tên *Versuch einer gründlichen Violinschule* và đã đạt được thành công.^[6]
- Mozart là con út trong số 7 người con mà có năm người đã mất khi còn bé.^[7] Chị gái duy nhất còn lại của ông là Maria Anna Mozart (1751–1829) với biệt danh "Nannerl". Mozart được làm lễ rửa tội sau khi sinh tại nhà thờ St. Rupert's Cathedral. Theo hồ sơ rửa tội thì ông được đặt tên [tiếng La-tinh](#) là *Joannes Chrysostomus Wolfgangus Theophilus Mozart*. Ông thường tự gọi mình là "Wolfgang Amadè Mozart"^[8] khi lớn lên nhưng ông còn có nhiều tên gọi khác nhau.
- Khi chị gái của Mozart là Nannerl lên 7 tuổi, cô bé bắt đầu được cha dạy các bài học về chơi đàn phím, trong lúc đó cậu em trai 3 tuổi Mozart ngồi nhìn. Nhiều năm sau khi Mozart mất, người chị gái đã hồi tưởng lại:
- Cậu ấy thường dành nhiều giờ liền trên phím đàn, lựa chọn các quãng 3 mà cậu ấn tượng sâu sắc nhất và niềm vui của cậu hiện rõ khi nó nghe có vẻ hay.... Ở tuổi lên 4, cha cậu, với một mục tiêu rõ ràng, đã bắt đầu dạy cậu một vài bản nhạc đơn giản trên phím đàn. Với sự mềm mại và chính xác tuyệt vời, cậu chơi đàn không một chút lỗi....

Năm 5 tuổi, cậu đã sáng tác những bản nhạc đầu tiên trong khi chơi với cha và Leopold là người ghi lại.^[9]

Solomon lưu ý rằng dù ông Leopold là giáo viên tận tụy cho các con ông, có bằng chứng rằng cậu bé Mozart đã tỏ ra xuất sắc trong việc phát triển xa hơn những gì cậu được dạy.^[13] Những sáng tác đầu tiên đầy vết mực loang của ông và những kết quả đạt được cho thấy trí tuệ phát triển sớm với đàn vĩ cầm là nhờ [óc sáng tạo](#) của chính bản thân cậu bé và mang đến sự ngạc nhiên vô cùng lớn cho người cha.^[14] Ông Leopold cuối cùng đã từ bỏ sự nghiệp sáng tác để tập trung phát triển tài năng của con trai, mà tài năng đó đang ngày càng nở rộ.^[15] Trong những năm đầu đời, cha Mozart là giáo viên duy nhất của ông. Cùng với âm nhạc, cha ông đã dạy các con mình nhiều ngoại ngữ và các môn học thuật.^[13]

Trong suốt thời niên thiếu, Mozart cùng gia đình đã thực hiện nhiều chuyến đi khắp châu Âu mà tại đó ông cùng người chị gái đã biểu diễn như những [thần đồng](#).

Những sự kiện này bắt đầu bằng một buổi triển lãm vào năm 1762 tại cung điện của Tuyển hầu tước Maximilian III Joseph của Bavaria ở [Munich](#) và tại Cung điện Hoàng gia ở [Vienna](#) và [Prague](#).

Một chuyến lưu diễn tiếp đó kéo dài 3 năm rưỡi, cả gia đình đã đến các cung điện tại Munich, [Mannheim](#), Paris, London,^[16] [The Hague](#), tiếp đến lại tới Paris và trở về nhà qua Zurich, [Donaueschingen](#) và Munich.^[cần dẫn nguồn]

Gia đình Mozart trong chuyến đi: Leopold, Wolfgang và Nannerl. Tranh màu nước của Louis Carrogis Carmontelle, ca. 1763^[17]

Mozart viết bản giao hưởng đầu tiên năm lên 8 tuổi. Có thể cha ông đã chuyển biên hầu hết cho ông.^[18]

Trong chuyến đi này, Mozart đã gặp một số nhạc công và tự mình làm quen với các tác phẩm của các nhạc công khác. Một trong những sự ảnh hưởng quan trọng đó là [Johann Christian Bach](#), người mà Mozart ghé thăm ở London trong năm 1764 và 1765. Gia đình ông lại tới Vienna vào cuối năm 1767 và ở lại đó cho đến tháng 12 năm 1768.

Những chuyến đi này thường gặp khó khăn do điều kiện đi lại còn thô sơ.^[19] Cả gia đình phải đợi thư mời và tiền hoàn trả từ giới quý tộc và họ phải chịu đựng các căn bệnh hiểm nghèo, dai dẳng xa nhà: đầu tiên là ông Leopold (London, mùa hè năm 1764),^[20] sau đó đến hai con (The Hague, mùa thu năm 1765).^[21]

Sau một năm về Salzburg, ông Leopold và Mozart bắt đầu lên đường đến Ý, để lại mẹ và chị gái ở nhà. Chuyến đi kéo dài từ tháng 12 năm 1769 tới tháng 3 năm 1771. Giống với những hành trình thuở đầu, ông Leopold muốn phô diễn các khả năng của con trai như một nghệ sĩ trình diễn và một nhạc công trưởng thành nhanh chóng. Mozart đã gặp [Josef Mysliveček](#) và [Giovanni Battista Martini](#) ở [Bologna](#) và được nhận làm thành viên của dàn nhạc giao hưởng Học viện nghệ thuật Accademia Filarmonica danh tiếng.

Tại [Rome](#), năm 14 tuổi, ông được nghe bản nhạc *Miserere* của Gregorio Allegri hai lần trong buổi biểu diễn tại nhà thờ Sistine Chapelle và đã viết lại theo trí nhớ, nhờ vậy xuất bản các bản sao chép trái phép đầu tiên khi mà bản nhạc này thuộc quyền sở hữu được bảo vệ nghiêm ngặt của tòa thánh Vatican.^{[22][23]}

Tại [Milan](#), Mozart đã viết vở nhạc kịch *Mitridate, re di Ponto* (1770) và đã được trình diễn tạo nên thành công. Điều này đã dẫn đến sự ra đời của các vở nhạc kịch sau này. Ông cùng cha trở lại Milan 2 lần (tháng 8–tháng 12 năm 1771; tháng 10 năm 1772 – tháng 3 năm 1773) với việc sáng tác và cho ra mắt [Ascanio in Alba](#) (1771) và [Lucio Silla](#) (1772). Ông Leopold đã hy vọng chuyến viếng thăm này sẽ đem lại kết quả là con trai ông được bổ nhiệm vị trí chuyên nghiệp ở Ý nhưng những hy vọng này chưa bao giờ được thực hiện.^[24]

Cuối chuỗi hành trình cuối cùng ở Ý, Mozart đã viết nên những tác phẩm thánh ca độc tấu đầu tiên, mà vẫn còn được trình diễn rộng rãi cho đến ngày nay, *Exsultate, jubilate*, K. 165.

- Khoảng cuối năm [1769](#), năng khiếu âm nhạc sớm phát triển của Mozart đã bắt đầu nở rộ, tuy mới chỉ lên mười ba, cậu bắt đầu sự nghiệp sáng tác một cách nghiêm túc.

Đức Tổng Giám mục tại Salzburg là Sigismund von Schrattenbach (1753 - 1771) đã chấp nhận Mozart như một [nhạc trưởng](#), bằng cách cấp một khoản thu nhập cho cậu. Hai cha con Mozart đã thực hiện ba chuyến viễn du sang Ý để công diễn, họ đã được công nhận và gây được sự chú ý đến sự nghiệp của cậu trong giới quý tộc ở đó. Tại [Milano](#) Mozart được ủy nhiệm viết opera, vở *Mitridate*. Vở này sau đó, do chính Mozart chỉ huy, đã được tán thưởng nồng nhiệt. Trở về Salzburg, Mozart biên soạn một loạt [giao hưởng](#) và nhạc phụng sự cho [giáo hội](#).

- Việc trở về Salzburg của Wolfgang vào [1773](#) là một trong những cột mốc, lúc ấy có một sự bùng nổ sáng tác khác thường, và một sự chuyển tiếp ra khỏi ảnh hưởng âm nhạc Ý để thiên về phong cách âm nhạc [Đức](#), được đại diện bởi [Joseph Haydn](#).
- Vị [Tổng Giám mục](#) mới, ngài [Bá tước](#) Hieronymus von Colloredo (1772 - 1803), không mấy hài lòng với tần suất yêu cầu của Mozart. Về phần Mozart, khi thấy mức sống của [Salzburg](#) đã tăng lên nhiều, nhưng sự yêu chuộng nghệ thuật thì xuống dốc đáng đau buồn, lúc ấy, mối quan hệ của Mozart với Bá tước Colloredo ngày càng trở nên gay gắt.

Cuối cùng, vào tháng 8 năm [1777](#), ở tuổi hai mươi mốt, Wolfgang xin từ nhiệm, và Bá tước Colloredo đã đồng ý. Thời gian này, Leopold quyết định rằng ông phải còn ở lại phục vụ nhà thờ. Cho nên Wolfgang cùng mẹ đã chuyển đi München, rồi đến [Mannheim](#).

- Trong những thành phố này, Mozart có cơ hội để trình diễn với một số những nhạc sĩ tinh tế nhất châu Âu, nhưng không có việc làm lâu dài nào.

Tuy vậy, Mozart đã lưu lại Mannheim một ít lâu. Anh đã phải lòng một ca sĩ mười sáu tuổi vừa tài năng vừa xinh đẹp, tiểu thư [Aloysia Weber](#). Wolfgang đã làm kinh hoàng người cha, khiến ông phải ra sức thuyết phục con trai chuyển tới [Paris](#).

Từ trái sang phải: chị gái Mozart, Mozart và [Leopold Mozart](#). Bức chân dung treo trên tường là mẹ của Mozart

- Tại [Paris](#), Mozart biên soạn giáo trình âm nhạc, tiếp xúc các nhà xuất bản, viết bất cứ cái gì anh có thể bán hoặc trình diễn - những bản sonata cho đàn violin và đàn phím, một concerto cho [sáo](#) và [thu cầm](#), những bản biến tấu đàn phím, và symphony *Paris* của anh. Nhưng thành phố này tỏ ra là sự chán nản khác. Mozart tiếp tục đánh vật với khoản tài chính eo hẹp và lại bị đè nặng thêm bằng cái chết của người mẹ. Buồn bã và miễn cưỡng, anh trở về Salzburg quê cha, mang theo nợ nần, nhưng tin tưởng rằng viễn cảnh của mình sẽ sáng sủa hơn. Người yêu của anh, tiểu thư Aloysia, trong thời gian ấy đã chuyển đi với gia đình tới thành Viên, nơi mà người ta muốn cô ấy kết hôn với một diễn viên kiêm họa sĩ tài tử, [Joseph Lange](#).

Khi nhận nhiệm vụ nhạc trưởng và đệm [đại phong cầm](#) cho nhà thờ lớn, Mozart cảm thấy những nhiệm vụ đó quá tẻ nhạt. Vào [1781](#) anh tới München để diễn opera, vở *Idomeneo*, một thành công rực rỡ. Sau đó, được tòa Tổng Giám mục triệu hồi về thành [Viên](#), Mozart đã tìm thấy một công việc có uy tín. Nhưng mối quan hệ căng thẳng giữa vị giáo sĩ và nhạc sĩ đã khiến Mozart cuối cùng đã tự rút lui vào tháng 6 năm đó.

- Có lẽ trong những tháng kế tiếp Mozart đã gặp Haydn lần thứ nhất, người nhạc sĩ này đang viếng thăm thành Viên. Tình bằng hữu phát triển đã mang lại ảnh hưởng cho tốt công việc của cả hai nhạc sĩ về sau. Mozart, trong thời gian ấy, đã cư ngụ với gia đình Weber, và rồi, vào năm [1782](#), kết hôn với tiểu thư Constanze (1762 - 1842), em gái của Aloysia, mặc dù gặp sự phản đối mạnh mẽ của cha ruột. Từ đó, có một sự lãnh đạm giữa Wolfgang và cha của anh mà không bao giờ hàn gắn được. Trong những vấn đề tài chính, cả Wolfgang lẫn Constanze đều không thận trọng. Họ đã sớm rơi vào tình trạng khó khăn. Không có khả năng để giữ một sự chỉ định lâu dài, Mozart lại soạn giáo trình và viết nhạc để kiếm tiền. Vì muốn được nêu danh như một người chơi [piano](#), ông viết nhiều những [concerto](#) piano tuyệt vời cho chính mình.
- Một thời gian sau, ông đạt được kết quả đáng kể. Thành công vang dội sau vở opera [Le nozze di Figaro](#) (Đám cưới Figaro), Mozart du lịch tới [Praha](#), nơi ông được ủy nhiệm viết một opera mới. Hợp tác với văn hào [Lorenzo da Ponte](#), trong năm [1787](#),

Mozart hoàn thành vở [Don Giovanni](#). Đa số mọi người khen ngợi, nhưng có nhiều ý kiến cho rằng âm nhạc của ông ngày càng khó tiếp cận hơn. Phong thái âm nhạc nhẹ nhàng trước đây của ông đang biến mất dần; nhạc công và thính giả có nhiều lời than phiền là ngày càng khó cảm thụ hơn.

- 10 năm cuối đời của Mozart là một thời kỳ dài của cả sự đau khổ do tài chính kiệt quệ, lẫn sức mạnh sáng tạo khác thường. 3 bản [giao hưởng](#) cuối cùng, được viết trong vòng 6 tuần lễ vào năm [1788](#) đã không bao giờ được trình tấu lúc sinh thời của ông. Tổng cộng, những năm này ông đã sáng tác những hơn 200 tác phẩm thuộc nhiều thể loại khác nhau. Năm [1791](#), Mozart gặp khó khăn trong việc soạn nhạc cho vở opera [Die Zauberfloete](#) (Cây sáo thần), khi hợp tác với văn hào [Emanuel Schikaneder](#).
- Công việc bị gián đoạn trong tháng 7 vì một chuyến viếng thăm của nhân vật lạ mặt huyền bí đã đưa ra đề nghị hậu hĩnh cho tác phẩm *Requiem*. Tâm hồn bị chấn động với đề tài này vì cảm nghiệm sự suy tàn do sức khỏe cạn kiệt, Mozart trở nên bị ám ảnh với nhạc đề lễ mờ dành cho sự ra đi của chính mình. Có nhiều giả thuyết cổ lý giải rằng ai có thể đã ủy nhiệm một công việc như vậy. Một nhà sáng tác nào đó muốn sử dụng tác phẩm với tên của họ? Một người bạn già cố gắng bí mật giúp đỡ Mozart về mặt tài chính?
- [Tháng 9](#), tác phẩm *Die Zauberflöte* được hoàn thành và trình diễn. Mozart viết tiếp [Requiem](#), nhưng không thể hoàn thành nó. Ông qua đời vào lúc 0:55 rạng sáng ngày 5 tháng 12 năm 1791. Hôm sau, bạn bè đến tham dự tang lễ ngoài trời; Constanze không đủ sức để có mặt. Sau đó, giữa một cơn bão tuyết dữ dội, thi hài được chuyên chở không có người đưa tiễn tới một đất thánh bên ngoài cổng thành phố, theo tập tục lúc bấy giờ của tầng lớp trung lưu Áo. Gia đình Mozart vì khó khăn đã đưa thi hài [chôn](#) trong một nghĩa trang công cộng của người nghèo để Mozart yên giấc ngàn thu. Ông được chôn cất tại nghĩa trang Sankt Marxer Friedhof.

II. THỰC HÀNH:

- Học sinh về luyện tập hai bài hát trên.
- Học sinh về chuẩn bị bài Tiết 25.

..... Hết.....